

ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗХОДИ ЗА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРИТЕ НА АВТОМОБИЛНИТЕ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ

Количествено определяне на нарушенията при производството на каучукови гуми, външни и вътрешни, регенерирането и възстановяването на гуми от каучук (НАСЕ 22.11) и производството на батерии и акумулатори (НАСЕ 27.20)

ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗХОДИ ЗА НАРУШЕНИЯТА НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ В СЕКТОРИТЕ НА АВТОМОБИЛНИТЕ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ

Екип по проекта

Nathan Wajzman, главен икономист

Carolina Arias Burgos, икономист

Благодарности

Авторите желаят да изкажат благодарности на членовете на Работната група по икономика и статистика при Обсерваторията, които предоставиха полезни отзиви относно докладите в тази поредица и използваната методология. В допълнение, източници от сектора предоставиха информация за пазарите на гуми и акумулатори в ЕС.

Февруари 2018 г.

Съдържание

1.	ПРЕДГОВОР	4
2.	КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ	6
	2.1 МЕТОДОЛОГИЯ И ДАННИ	6
	2.2 ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ	6
	2.3 НЕСТОПАНСКИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ФАЛШИФИЦИРАНЕТО НА АВТОМОБИЛНИ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ	11

1. ПРЕДГОВОР

ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗХОДИ ЗА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА АВТОМОБИЛНИТЕ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ

Европейската обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост („Обсерваторията“) е създадена с оглед да бъдат разбрани по-добре ролята на интелектуалната собственост и негативните последици от нарушенията на правата върху интелектуалната собственост (ПИС). През 2012 г. тя беше прехвърлена от Комисията към Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) с Регламент (ЕС) № 386/2012.

В изследване, проведено в сътрудничество с Европейското патентно ведомство¹, EUIPO, действайки посредством Обсерваторията, установи, че около 42 % от общата икономическа дейност и 28 % от цялата заетост в ЕС са генерирани пряко от отрасли с интензивно използване на ПИС, като други 10 % от новите работни места в ЕС са резултат от закупуването, от страна на отраслите с интензивно използване на ПИС, на предоставяни от други отрасли стоки и услуги.

В друго изследване² бяха сравнени икономическите показатели на европейските предприятия, притежаващи ПИС, с предприятията, които не притежават такива, и беше установено, че приходите за притежателите на ПИС, изчислено на служител, са с 28 % средно по-високи от приходите за тези, които не са притежатели, като това въздействие е особено силно върху малките и средните предприятия (МСП). Въпреки че само 9 % от МСП притежават регистрирани ПИС, те имат с почти 32 % по-големи приходи на служител от непритежаващите такива права.

Възприятията и поведението на европейските граждани във връзка с интелектуалната собственост, фалшифицирането и пиратството³ също бяха предмет на оценка като част от общоевропейско изследване. То показва, че макар гражданите по принцип да признават стойността на ИС, в определени случаи са склонни да оправдават нарушенията на индивидуално равнище.

Обсерваторията се старее да допълни картината, като извършва оценка на икономическото въздействие върху фалшифицирането и пиратството.

¹ EUIPO/EPO, *Intellectual Property Rights intensive industries and economic performance in the European Union: industry-level analysis report* (Отрасли с интензивно използване на правата върху интелектуална собственост и икономически показатели в Европейския съюз: доклад за анализ на отраслово равнище), второ издание, EUIPO, Аликанте 2016 г.

² OHIM, *Intellectual property rights and firm performance in Europe: an economic analysis: firm-level analysis report* (Права върху интелектуалната собственост и резултати от дейността на предприятията в Европа: доклад от анализ на равнище предприятие), OHIM, Аликанте, 2015 г.

³ EUIPO, *Европейските граждани и интелектуалната собственост: възприемане, осведоменост и поведение*, второ издание, EUIPO, Аликанте, 2017 г.

Това начинание е трудно в методологичен аспект, тъй като има за цел да хвърли светлина върху явление, което поради своето естество не подлежи на пряко наблюдение. За да направи възможна количествената оценка на обхвата, мащабите и въздействието на нарушенията на ПИС, каквато е възложената ѝ задача, Обсерваторията разработи поетапен подход за оценка на негативното въздействие на фалшифицирането и неговите последици за законните предприятия, правителства и потребители, и в крайна сметка за обществото като цяло.

Подбрани бяха няколко отрасли с интензивно използване на ПИС, за които е известно или се счита, че са обект на фалшифициране. В по-ранни проучвания бяха разгледани следните сектори: козметика и лична хигиена, облекло, обувни изделия и аксесоари; спортни стоки; играчки и игри; бижутерия и часовници; ръчни чанти и багаж; музикални записи; спиртни напитки и вина; фармацевтични продукти; пестициди и смартфони.

В съвместния доклад на EUIPO и ОИСР⁴ относно световната търговия с фалшифицирани продукти беше разкрит широкият обхват на отраслите, засегнати от фалшифицирането – от луксозни артикули до стоки за ежедневна употреба, включително продукти, които могат да представляват опасност за здравето и безопасността на потребителите и за околната среда. Резервните части за автомобили са сред продуктите, визирани от фалшификаторите, като обхващат всяка част и всеки автомобилен компонент, като например бутални пръстени, филтри, предпазни колани, масла и смазочни материали, акумулатори и автомобилни гуми.

В настоящото дванадесето проучване, което обхваща автомобилни гуми и акумулатори, се използва методология, подобна на прилаганата в по-ранни отраслови проучвания. В направеното от EUIPO/ЕПВ през 2016 г. *Проучване относно приноса на интелектуалната собственост* беше изтъкнато, че и в двата отрасъла се наблюдава интензивно използване на търговски марки, патенти и дизайни.

⁴ ОИСР/EUIPO, Trade in counterfeit and pirated goods mapping the economic impact, (Търговия с фалшифицирани и пиратски стоки: проучване на икономическото въздействие), OECD Publishing, Париж, 2016 г.

2. КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ

ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗХОДИ ЗА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА АВТОМОБИЛНИТЕ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ

2.1 МЕТОДОЛОГИЯ И ДАННИ

Методологията, приложена в това проучване (както при другите проучвания в тази серия) изисква дълги времеви поредици от данни за продажбите на даден хомогенен продукт. Когато е възможно, са използвани официални данни от Евростат, определящи всеки сектор въз основа на класификацията NACE⁵. За резервни части за автомобили, само две категории по NACE отговарят на посочените изисквания: гуми и акумулатори.

Отправната точка при този анализ е стойността на гуми и акумулатори, продавани в ЕС, въз основа на Структурно бизнес проучване (Structural Business Survey (SBS)) на Евростат и статистически данни за международната търговия. Прогнозните продажби на всеки от двата продукта са генерирани и сравнени с действителните продажби във всяка държава — членка на ЕС. Разликите между прогнозните и действителните продажби се анализират с помощта на статистически методи. Тези различия могат да бъдат обяснени отчасти със **социално-икономически фактори** като например растежа на БВП, обменните курсове или броят на леки автомобили на 1 000 души от населението. В допълнение, разгледани са **свързани с фалшифицирането фактори**, като например поведението на потребителите⁶, както е отразено в *Проучването на възприятията относно ПИС*.

Методологията е обяснена подробно в раздел 4.

2.2 ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ

Смята се, че **всяка година се губят по близо 2,2 милиарда евро от законната промишленост поради наличието на фалшиви гуми на пазара в ЕС, а 180 милиона евро годишно се губят поради продажбите на фалшиви акумулатори, което отговаря съответно на 7,5 % и 1,8 % от отрасловите продажби.**

⁵ NACE (*Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté Européenne*) е статистическа класификация на икономическите дейности, използвана от Евростат, статистическата служба на ЕС.

⁶ Използвани са резултатите от *Проучване на възприятията относно ИС*, публикувано от EUIPO през ноември 2013 г., като например способността на гражданите на ЕС съзнателно да купуват фалшифицирани стоки.

Получените оценки на пропуснатите продажби поради фалшифициране в секторите на производството на гуми и акумулатори са показани за всички държави членки в таблица 1 в относително и абсолютно изражение.

Таблица 1. Нереализирани продажби поради фалшифициране на гуми и акумулатори в държавите — членки на ЕС (2010-2015 г.)

	ГУМИ		АКУМУЛАТОРИ	
	Нереализирани продажби (%)	Нереализирани продажби (в млн. евро)	Нереализирани продажби (%)	Нереализирани продажби (в млн. евро)
АВСТРИЯ	6,1	30	1,6	3
БЕЛГИЯ	15,6	96	4,0	3
БЪЛГАРИЯ	17,2	21	4,4	4
КИПЪР	17,1	7	4,4	1
ЧЕШКА РЕПУБЛИКА	7,3	106	1,9	3
ГЕРМАНИЯ	4,2	261	1,1	31
ДАНИЯ	6,1	13	1,6	1
ЕСТОНИЯ	9,0	4	2,3	Б.о.
ГЪРЦИЯ	17,4	39	4,5	5
ИСПАНИЯ	17,6	445	4,6	32
ФИНЛАНДИЯ	3,1	17	0,8	1
ФРАНЦИЯ	7,6	411	2,0	27
ХЪРВАТИЯ	9,2	9	2,4	Б.о.
УНГАРИЯ	5,1	16	1,3	7
ИРЛАНДИЯ	5,3	11	1,4	1
ИТАЛИЯ	5,9	256	1,5	18
ЛИТВА	19,2	15	5,0	1
ЛЮКСЕМБУРГ	10,1	2	2,6	Б.о.
ЛАТВИЯ	17,8	11	4,6	1
МАЛТА	8,4	1	2,2	0
НИДЕРЛАНДИЯ	4,2	12	1,1	3
ПОЛША	6,6	74	1,7	6
ПОРТУГАЛИЯ	11,5	41	3,0	3

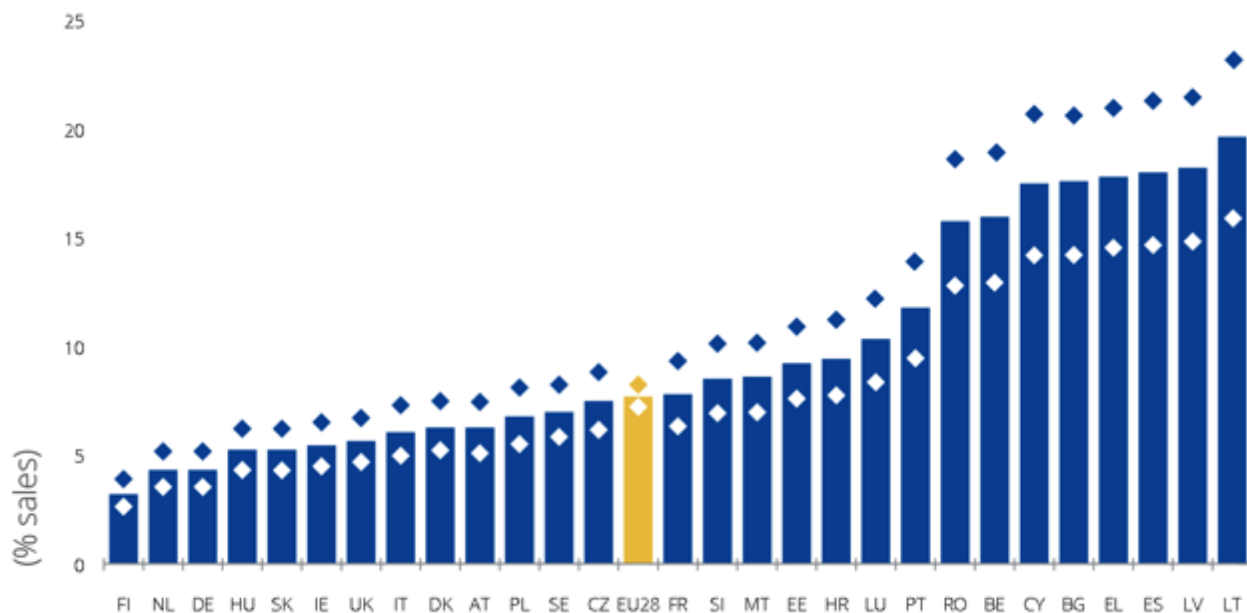
РУМЪНИЯ	15,4	76	4,0	3
ШВЕЦИЯ	6,8	45	1,8	10
СЛОВЕНИЯ	8,3	14	2,2	1
СЛОВАКИЯ	5,1	14	1,3	1
ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО	5,5	201	1,4	13
ЕС-28	7,5	2 247	1,8	179

Най-малко засегната от фалшифицирането на гумите и акумулатори в относително изражение е Финландия (съответно 3,1 % и 0,8 %), докато най-силно засегнатата е Литва (съответно 19,2 % и 5 %). В абсолютни стойности, последиците са най-големи в Испания, с намалени продажби поради предлагането на фалшиви автомобилни гуми и акумулатори — 477 млн. евро, следвана от Франция (438 млн. евро), Германия (292 млн. евро), Италия (274 млн. евро) и Обединеното кралство (214 млн. евро). Петте най-големи държави — членки на ЕС отчитат 1,7 млрд. евро загуби поради фалшифициране, 70 % от всички нереализирани продажби в ЕС.

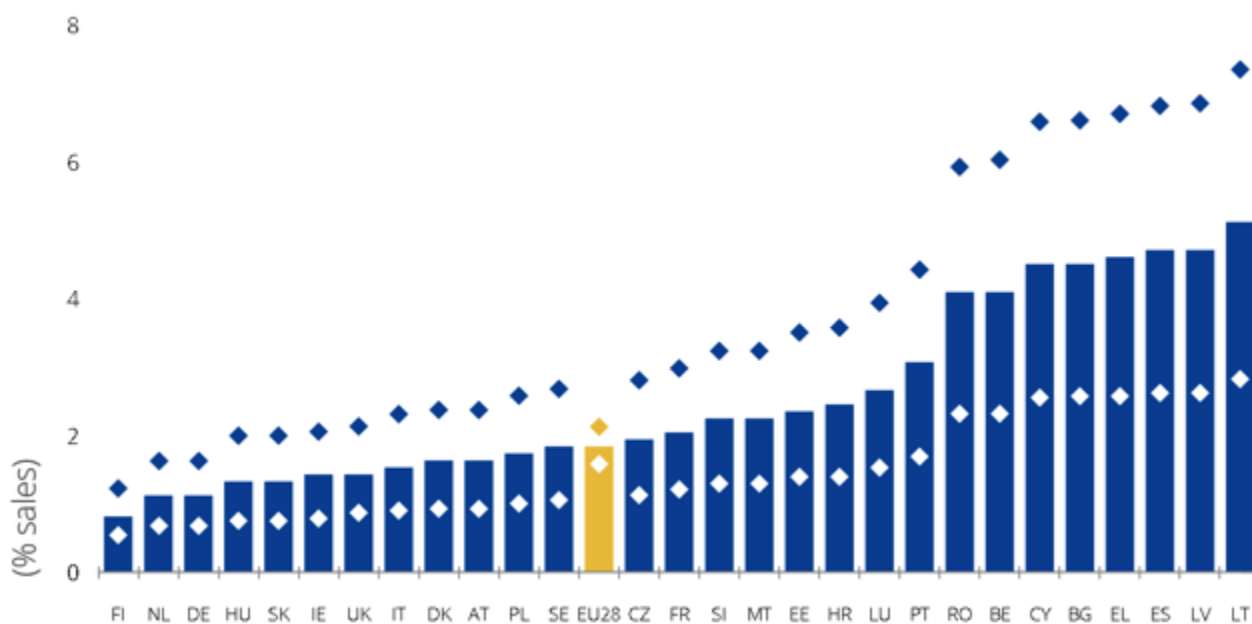
Получените стойности от оценките на относителните нереализирани продажби поради предлагането на фалшиви автомобилни гуми и акумулатори по държави са показани на фигури 1 и 2. Стълбовете показват въздействието на фалшифицирането върху продажбите на законния сектор, изразени в проценти от продажбите, докато със знак „каро“ е означен доверителният интервал от 95 % на съответната оценка⁷.

⁷ Доверителният интервал от 95 % е статистическо изчисление, което означава, че има 95 % вероятност истинската числена стойност да е между горната и долната граница на този интервал. Например за ЕС като цяло оценката за процента на неосъществените продажби е 7,5 % с 95 % вероятност, че истинският процент е между 7 % и 8 %.

Фигура 1. Нереализирани продажби поради фалшифициране на гуми по държави
(2010-2015 г.)

Фигура 2. Нереализирани продажби поради фалшифициране на акумулатори по държави (2010-2015 г.)

Тези нереализирани продажби водят до пряка загуба на 8 318 работни места⁸.

Ако се добавят страничните ефекти върху други отрасли, като се вземат предвид както преките, така и непреките последици, **фалшифицирането на стоки в тези два отрасъла причинява приблизително 4,8 млрд. евро загуби от нереализирани продажби за икономиката на ЕС, което, от своя страна, води до загуба на 22 283 работни места.**

⁸ Тези данни не отчитат въздействието на вноса, тъй като в тези случаи свързаните последици за заетостта възникват извън ЕС. Освен това те не включват загуби, понесени от производителите от ЕС в резултат на фалшифицирането в пазари извън ЕС. Поради това очакваното свиване на заетостта в ЕС се отнася за стоки, които са произведени и потребявани в рамките на ЕС.

В заключение, ако се допусне, че незаконните производители не обявяват пред органите своите дейности и произтичащите от това приходи, **общата загуба на държавни приходи (данъците върху доходите на домакинствата, вноските за социални осигуровки и корпоративните данъци) може да бъде приблизително оценена на 340 млн. евро.**

2.3 НЕСТОПАНСКИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ФАЛШИФИЦИРАНЕТО НА АВТОМОБИЛНИ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ

Акцентът в настоящия доклад е поставен върху икономическите последици от фалшифицирането на автомобилни гуми и акумулатори. Има обаче редица други последиствия в области като безопасност и увреждане на околната среда.

Фалшифицираните гуми или батерии често изглеждат като оригинални, тъй като е много трудно да се разграничи истински от фалшив артикул чрез проверка на външния вид. Поради това потребителите могат да купуват по невнимание продукти, които не отговарят на стандартите и не са безопасни, тъй като свързаните с изпитването и качеството процеси често не се прилагат при фалшифицираните продукти, което излага на опасност водачите и другите участници в движението.

Проучване относно инциденти, свързани с гумите⁹, показва, че дълбочина на протектора от 1,6 mm или повече намалява вероятността от злополука при мокри или заснежени пътища с 84%, а вероятността за спукване на гумата е намалена с 86% в сравнение с гуми с по-малко от 1,6 mm дълбочина на протектора. Изпитванията, извършени в отрасъла, показаха фалшиви гуми с 1,4 mm дълбочина на протектора и гуми с регенериран протектор (рециклирани да изглеждат нови, въпреки че са стари гуми с много малко или никакъв протектор) което води до явни рискове от гледна точка на безопасността на потребителите.

Производителите на автомобилни акумулатори трябва да следват строги спецификации, които да отговарят на очакванията на потребителите за ефективност и безопасност. Продуктите се проектират с цел да се избегне изтичане на електролит (което е потенциално вредно не само за системите на устройствата, но и за тъканите на тялото). Освен това през отвор за еднократна употреба в конструкцията на запушалката на акумулатора се изпуска вътрешното налягане на акумулатора при злоупотреба, за да се предотврати взрив. Тези елементи на безопасността понякога липсват при фалшиви акумулатори, което излага потребителя на опасност.

⁹ CHOI, E.-H., *Tire-Related Factors in the Pre-Crash Phase (Фактори, свързани с гумите преди възникване на пътни инциденти)* (Доклад № DOT HS 811 617), National Highway Traffic Safety Administration (Национална администрация за безопасност на движението по магистралите), Вашингтон, 2012 г.

В допълнение към аспектите, свързани с безопасността на потребителите, фалшивите гуми и акумулатори могат да причинят щети и на околната среда, тъй като материалите, използвани за производството на фалшиви части, може да не отговарят на стандартите за безопасност и невинаги отговарят на стандартите за опазване на околната среда и на плана за действие на ЕС за кръговата икономика¹⁰, който включва мерки, обхващащи производството до управление на отпадъците, включително рециклирането и повторното използване.

Гумите са пример за продукт, при който кръговата икономика започва на етапа на проектиране, обхваща използването, събирането на употребявани продукти и продължава с повторна употреба и рециклиране. В докладите на Европейската асоциация на производителите на автомобилни гуми и каучукови изделия (ERTMA)¹¹ се отчита 96-процентен ръст на обработката на гуми (например повторна употреба на материалите или други форми на рециклиране).

Много от компонентите на акумулаторите могат да бъдат рециклирани, като по този начин се избягва отделянето на опасни вещества в околната среда и се осигуряват ценни материали. С Директива № 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори (Директива за батериите)¹² се забранява пускането на пазара на батерии, съдържащи някои опасни вещества, и се определят цели за събиране и рециклиране, като отговорността за управлението на отпадъците се възлага на производителите на батерии. Не е известно до каква степен производителите на фалшиви акумулатори спазват тези регламенти.

Независимо че количественото измерение на нестопанските последствия, изложени в този подраздел, е извън обхвата на настоящия доклад, очевидно те имат огромно значение за обществото и трябва да се отчитат при разглеждането на явлението фалшифицирани автомобилни гуми и акумулатори.

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/towards-circular-economy_en

¹¹ <http://www.etrma.org/uploads/Modules/Documentsmanager/elt-report-v9a---final.pdf>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006L0066-20131230&rid=1>, ОВ L 266, 26.9.2006, п. 1.

ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗХОДИ ЗА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРИТЕ НА АВТОМОБИЛНИТЕ ГУМИ И АКУМУЛАТОРИ

февруари 2018 г.

© Служба на Европейския съюз за интелектуална
собственост (EUIPO), 2018 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване
на източника.

Avenida de Europa, 4
E03008 Аликанте — Испания

www.euiipo.europa.eu